

23

24

1732, 1.

Q. D. B. V.
SCHEDIASMA

DE

QVIBVSDAM
PRAEIVDICIIS MEDICIS,

PRAESIDE,

IOANNE ADAMO KVLMO,

MED. D. EIVSD. VT ET PHIL. NAT. PROF. PVBL. ORD. NEQVE
MINVS ACAD. IMPER. NAT. CVRIOS. SODAL.

FAVTORE, PRAECEPTORE,

INTIMO PECTORE COLENDO,

DEFENDET AVCTOR,

PAVLL. HENR. GERARD. MOEHRING, Jev. Eriſo,
PHIL. ET MED. CVLT.

GEDANI,

IN AVDITORIO ORDINARIO

A. MDCCXXXII. D. XXI. MART. HORA IX.

P. 525

AERE SCHREIBERIANO.

SCHREIBSMA
OVBVS DAM
PRAEVIDICHS MEDICIS
JOHANNES ADAMO PETRO
PETRON.

Hoc amo, quod possum,
qua libet ire via.

VIROS,
MAGNIFICVM, MAXVME REVE-
RENDVM,

DN. IOACHIMVM
WEICKHMANNVM,

DOCTOREM THEOLOGVM, MINISTERII GEDA-
NENSIS I. A. C. SENIOREM, NEC NON
AD B. M. V. AEDEM PASTOREM
PRIMARIVM,

EXCELLENTISSIMVM, EXPERIEN-
TISSIMVM, DOMINVM

IOANNEM ADAMVM
KVLMMVM,

MEDICINAE ET CHIRVRGIAE DOCTOREM, ARTIS
SALVTARIS AC PHILOSOPHIAE NATVRALIS PRO-
FESSOREM IN ATHENAEO GEDANENSI PVBLICVM,
NEQVE MINVS ACADEMIAE IMPERIALIS LEOPOL-
DINO-CAROLINAE NATVRAE CVRIOSORVM
SODALEM, DICTVM PHILVMENVM,

PLVRIMVM REVERENDOS,
DN. GOTTLIEB RICH-
TERVM,

AD S. IOANNIS TEMPLVM DIACONVM,

DOMINVM

BARTHOLOMAEVM
HAVCKIVM,

AD D. LAZARI XENODOCHIVM V. D. MINISTRVM,

CLARISSIMVM, DOCTISSIMVM,

DN. DANIELEM KOL-
BIVM,

AD B. M. V. SCHOLAM RECTOREM,

Fautores, Ευεργετας, tenerrime deuenerandos,

Archiaier summus sospites, incolumes
ab omni fortuna aduersa confer-
uet. Precatur

A V C T O R.

PRAEIVDICIVM I.

quo,

operationes chirurgicas Medico & Chirurgo non esse necessarias, refellitur.

DEFINITIO I.

§. I. **M**edicus est corporis humani, rerumque salubrium & insalubrium indagator, qui conuenientibus mediis hominis vitam & sanitatem integram conferuare, hancque quouis modo amissam instaurare nititur.

DEFINITIO II.

§. 2. **C**hirurgus est, qui externis mediis, aut manuum ac instrumentorum beneficio valetudinem hominum praefentem conferuare, eique, & in primis partibus corporis externis laesis opem possibilem ferre conatur.

SCHOLION.

§. 3. Ex hac definitione (§. 2.) patet, Chirurgum (non autem tonsorem) esse pariter Medicum, quia uterque idem agnoscit obiectum. Eius tamen officium certis est limitibus circumscriptum, vt dumtaxat vel externe corpori medelas adplicet, vel instrumentis membra, vario modo laesa, aut ad pristinum statum reducat, aut eadem nimis corrupta ac inutilia, vt reliquum corpus seruetur, remoueat. Medicina ve-

ro, quatenus ea sanitatem quouis modo amissam restituit (§. 1.) adeoque quibuscumque corporis vitiis prospicit, simul complectitur Chirurgiam: quale Medicinae & Chirurgiae connubium olim per plura saecula feliciter vixit. Interim causam Medicis hodiernis aliqualem vicaria Chirurgorum suppositio dicere forte posset.

COROLLARIUM I.

§. 4. Chirurgia est pars Medicinae.

COROLLARIUM II.

§. 5. Medicus, Chirurgiae imperitus, perfectus Medicus dici haut meretur.

DEFINITIO III.

§. 6. Operationes Chirurgicae sunt eiusmodi actiones, quae debita dexteritate, manuum ac instrumentorum ope, in homine ad sanitatem vel conseruandam, vel recuperandam impenduntur.

SCHOLION.

§. 7. Paucae saltem operationes chirurgicae in statu hominis incolumi, praeseruationis causa, sunt, v. gr. venae sectio, scarificatio, &c. Plurimas, easque difficiliores, morbi exposcunt.

PROPOSITIO I.

§. 8. Operationes chirurgicae & Medicum, & Chirurgum ornant, eorundemque scientiam adaugent. Ergo ab ipsis sunt excolendae, pertractandae.

DEMONSTRATIO.

Quum Medicus sanitati hominum tam integrae, quam amissae, conuenientibus mediis prospiciat (§. 1.); operationes autem chirurgicae eiusmodi sint media conuenientia, quae quandoque praesertorio & curatorio scopo vsurpantur (§. 6.), propterea illarum administratio

ministratio Medicum adornat, earumque cognitio illius scientiam ad-
 augeat, praesertim quum Chirurgia sit pars scientiae Medicae (§. 4.):
 adeoque operationes chirurgicae a Medico minime negligendae, sed
 excolendae ac pertractandae sunt. *Q. e. prius.*

Chirurgus externis mediis ac instrumentorum ope suo fun-
 gitur officio (§. 2.); at operationes chirurgicae peraguntur ope in-
 strumentorum. Hinc Chirurgus, rite comparatus & officio suo sa-
 tisfacturus, operationibus carere nequit. Quare propositio in apri-
 versatur. *Q. e. posterius.*

SCHOLIION.

§. 9. *Fallunt igitur & falluntur, quicumque nimiae adrogan-
 tiae (potius pigritiae) aculeo tacti, operationes chirurgicas agyrtis,
 nullius conscientiae hominibus, adtribuunt. Quis, quaeaso, oppro-
 brio sibi vendicabit Medicus, morbum quemvis quocumque medio pro-
 fligare, si modo potest? quare nec per operationes chirurgicas, eo ma-
 gis, si Chirurgi harum sint ignari? quis sane Chirurgus venae sectio-
 nem expetitam, repulsabit? nonne ergo & ceterae operationes ei-
 dem mortalium emolumento inseruiunt, ac venae sectio? num urinae
 aspectus, nec non hariolatio ex ea, Medico indigna? num emplastro-
 rum malaxatio, ut barbara utar voce, Chirurgus inhonesta? Certis-
 simum me confiteor, cum aut Medicum, aut Chirurgum, qui vel la-
 borem necessarium metuit, vel receptae consuetudini nimium morem
 gerit, hinc ultra sapere recusat, praevudiciorum morbo laborare,
 adeoque ipsum curationis domus egere. Ad minimum quilibet Medi-
 cus hodiernus operationum theoriam rite perspectam habere debet;
 Chirurgi autem earum praxin omnino exercere tenentur, secus ipsi
 non competit definitio (§. 2.), ergo nec definitum: inde potiori iure
 ab arte, quam exercere malunt, puri puti adpellandi erunt tonso-
 res.*

PRAE-

PRAEIVDICIIUM II.
quod
communi contentui Anatomes
causam dicit.

DEFINITIO IV.

§. 10. *Anatome est scientia, quae cognitionem adaequatam de structura corporis organici, eiusque partium essentia, figura, connexionione, situ ac vsu tradit.*

SCHOLION.

§. 11. *Dubium forsan nonnullis crearet adaequata (WOLF. Log. min. §. 16.) cognitio anatomica, in hac definitione (§. 10.) desiderata. quum variarum partium in corpore humano fabrica & vsus verus adhuc lateant. Sed melius est, summum Anatomes gradum designare, ac ponere id fastigium, quod hic vel ille Anatomicus stadium metatus est. Sic enim quilibet ad plura inuenienda incitatur, metaque superbis figitur, ne de notitia sua glorientur. Confer. quae Celeberr. WOLFIVS in proleg. ad Logic. min. §. 8. 9. dixit, & fiat applicatio.*

PROPOSITIO II.

§. 12. *Maximum Anatome Medico aequae, ac Chirurgo commodum vsusque largitur.*

DEMONSTRATIO.

Quemuis Medicum Therapeuticam perspectam habere debere, nec vllus inficias ibit. Quoniam vero ea circa hominem aegrum sanandum occupata est, Pathologiae & Physiologiae canones adhibendi a Medico sunt. Pathologia considerat corporis humani mor-
bos

bos in genere, eorumque causas ac symptomata & fundamenta quaerit ex Physiologia, quae per corpus humanum sanum fieri possunt, tractante. Haec vero sibi comparare nec ullus valet, nisi cui corporis humani fabrica ante cognita sit. Nunc recordamini, quomodo scientia haec addiscatur? profecto per solam Anatomem, *vi definitionis datae* (§. 10.) *Pates ergo propositionis membrum prius.*

Chirurgia instrumentis opus habet (§. 2). Ut ergo eadem scite & sine noxa vsurpentur partique laesae debite adplicentur, requiritur, partium corporis humani omnium optime ut gnarus sit Chirurgus, ne plus noceat, quam proficit. Id vero efficitur per Anatomem, *vi demonstrat.* & §. 10. *Probatum igitur videtur membrum propositionis posterius.*

SCHOLION I.

§. 13. *Exemplis datis ad praeced. Demonstr. membr. poster. (§. 12.) res clarior adhuc euadet. Perpendite, si fonticulus a Chirurgo ponendus, ille autem situm musculorum eorumdemque connexionem, tendines, nervos, vasa sanguifera, &c. in parte data ignoret, quatenus noxa exin oriri queat; si quis venae sectionem instituit, & incautus vel neruum, vel tendinem laedit, quodnam ex illa incuria damnum resultare possit. Ne dicam de vulnere latione, luxatione, ossium fracturis, cistotomia, amputatione, &c.: hic enim adeo manifestus est usus, ut ne ullus quidem iure negare queat, exquisitissimam ibidem impendendam Anatomem peritiam.*

COROLLARIUM.

§. 14. Chirurgus aequae, ac Medicus scientiae anatomicae probe periti esse debent.

SCHOLION II.

§. 15. Multi sane dantur homines, qui non omnes modo Anatomem sectiones inutiles opinantur, verum etiam per multis irrationalibus cavillationibus easdem illudunt. Validissima quidem & inducitur *ratio ratiocinia contra illos, nisi iam adlata (§. 12.) abunde sufficerent,*

B

adduci

*adduci possent: Sed minima hanc curat praetor. Flocci eiusmodi fri-
volae nugae habendae. Confutavit eos omnium optime Celeberr.
D. D. TREVV. in Tract. von der Vertheidigung der Anato-
mie, Norimb. 1729. 4. Vid. quoque FRED. HOFFMANNI
Diff. de Anat. publica, Cap I. & V. II. I. GE. KVLPI. Tr.
de lure circa cadauera punitorum, cap. V.*

PRAEIVDICIVM III.

quo,
artem obstetricandi solis mulierculis relin-
quendam esse, vulgo creditur.

DEFINITIO V.

§. 16. *Obstetricatio est manualis operatio, debita dex-
teritate eum in finem instituta, vt fetus feliciori partu exclu-
datur, atque dein mater, in pristinam integritatem restituat-
tur.*

PROPOSITIO III.

§. 17. *Obstetricum actio est operatio chirurgica: hinc
ars obstreticandi est pars Chirurgiae.*

DEMONSTRATIO.

Operatio chirurgica est actio, quae debita dexteritate, ma-
nuum ope, ad sanitatem hominis perficitur (§. 6.). Obstetricatio
pariter est manualis, ad sanitatem hominum instituta, operatio (§. 16.).
Ergo propositionis huius membrum prius luce meridiana clarius est.

Quum operationes chirurgicae scientiam chirurgicam adau-
geant (§. 8.), & obstetricum actio sit operatio chirurgica, *vi demonstr.*
sic etiam haec Chirurgiam auget eiusque pars merito dicenda est.
Q. e. d.

COROL-

COROLLARIUM.

§. 18. Chirurgus scientiae Anatomicae probe peritus esse debet (§. 14.). Ars obstetricandi est pars chirurgiae (§. 17.). Ergo ad feliciorum fetus in partu exclusionem utique requiritur utriusque corporis vicinarum cognitio Anatomica.

PROPOSITIO IV.

§. 19. *Artem obstetricandi Medicus haut superficialiter doctus atque Chirurgus, in arte sua peritus, scientificè cognitam habent.*

DEMONSTRATIO.

Etenim ars obstetricandi est pars Chirurgiae (§. 17.); ast Medicina simul complectitur Chirurgiam (§. 3.): Medicus igitur haut superficialiter doctus utraque scientia probe imbutus est, quare etiam artem obstetricandi scientificè perspectam habet: cognito enim toto, cognoscitur etiam pars. *Ex Ontol. Liqueat hinc prius membrum.*

Quum ars obstetricandi ad Chirurgiam adtineat (§. 17.): Chirurgus, arte sua peritus, etiam hanc suae scientiae partem, *videlicet* (§. 2.) optime perspectam habet. *Q. e. d.*

SCHOLION.

§. 20. *Dolendum profecto, in arte hac mulierculas, saepe periculis rudiores, eundem obtinere locum, quem circulatorum, οχλαγωγοι in operationibus chirurgicis, quin immo in vniuersa arte salutari occuparunt. Perpendat saltem quisvis secum, qua ratione obstetrices illae, anatomica scientia nequaquam instructae, commode effectum debitum praestare possint (§. 17.). Partes enim corporis, quas quotidie manibus palpant, numquam oculis lustrarunt. Num ne nubem saepius pro lumine amplectuntur, praesertim in casu difficili? Inde etiam tot peruersa mala contingunt, quoniam nil, nisi quae mera experientia fallax, dubia, sine necessariis regulis & circumstantiis collecta,*

lecta, neque minus traditiones magistrarum suarum iis diciturunt, facere intelligunt. Admodum laudabile in salutem ac solamen miserarum puerperarum constituit Potentiſſ. Borussiae Rex, ut obstetrices prius a peritis in hac arte Medicis instruuntur, donec periculosi huic laboris, examine debito praeuio, capaces sese fistant.

PROPOSITIO V.

§. 21. *Medici, atque Chirurghi feliciori cum successu, quam mulierculae, artem obstetricandi exercere valent,*

DEMONSTRATIO.

Medici atque Chirurghi scientiae anatomicae, ad partum necessariae (§. 18.), probe periti esse debent (§. 14.); praeterea artem obstetricandi optime, & scientifice perspectam habent (§. 19) verum obstetrices scientiae anatomicae nequaquam sunt instructae (§. 20); nec artem obstetricandi scientifice, ut Chirurghi, sed saltem coniecturaliter, per experientiam fallacem, & a mulierculis, magistris suis, traditam, didicerunt (*loc. citat.*). Maxime autem cognitio scientifica coniecturali anteponenda est. *Ex principis Logic.* Quapropter propositionis huius veritas luculenter innotescit. *Q. e. d.*

PROPOSITIO VI.

§. 22. *Consultius in quouis partu admitteretur Medicus, aut Chirurgus. Ad minimum in partu difficili aut alteruter, aut uterque aduocari deberet.*

DEMONSTRATIO.

Siquidem Medicus atque Chirurgus, arte obstetricandi scientifice imbuti, eandem feliciori cum successu, quam mulierculae, exercere valent (§. 21). Ideo consultius agerent puerperae parturientes multoque minore periculo essent expositae, si in ambiguo isto

isto statu illis, vtpote sagacioribus, se committerent (a). *Id quod membrum prius concernit.*

Deinde quum partus difficilis potissimum solidam cognitionem anatomicam exposcat, qua mulierculae destituuntur (§. 20), & quandoque fetus mortuus per operationes chirurgicas, solis Medicis ac Chirurgis cognitas, extrahendus sit, vt ad minimum mater viua feruetur: omnino in partu difficili Medicus aut Chirurgus aduocari debet. *Q. e. d.*

COROLLARIUM.

§. 23. *Quam ob rem ars obstetricandi solis mulierculis relinquenda non est.*

SCHOLION.

§. 24. *Anxia quidem parturientium reformidatio viro- rum in partu adcessum denegat: ast vana haec est pudoris meticulositas, cum vitae periculo saepe coniuncta. Consuetudo, peruersae superstitionis secunda parens, morem hunc induxit aliumque inducere valet, vti Gallorum, Anglorum, Batauorum laudabiles & salutare conatus abunde comprobant. Quorum Medici & Chirur- gi obstetricandi munere, felicissimo cum successu, funguntur, abrogato iam parturientium vesano timore. Quales operatores obstetricantes (Gallis Acoucheurs) etiam in Germania, Lipsiae, Stutgardiae & alibi, in primis Argentorati, prouida Illustris Senatus cura, recepti sunt. Vid. Commerc. Litter. Norimb. 1731. Semestr. poster. p. 321. 333. sqq.*

B 3

PRAE-

(a) *Exempla haec de re passim in libris, ab eiusmodi operatoribus editis, occurrunt. Solidissima testimonia Commerc. Litter. Phys. Techn. Med. Norimb. A. 1731. exhibet. Sic p. 252. D. D. GE. FR. GUTERMANNI de fetu mortuo, brachium dextrum in partu anteuertere, et. Eiusd. de fetu septem mensium autscheire, nec non Chirur- gi iurati Stutgardiensis, SIMONII de partu gemello, concreto, mortuo, puerpera salua praestita, obseruationes existant.*

PRAEIVDICIVM IV.

quo
multi Medici, Matthesin arti salutari vix
vllam conferre vtilitatem, existimant.

PROPOSITIO VII.

§. 25. *Quilibet Medicus, solide doctus, plurimas
Matheseos scientias perfecte callere debet.*

DEMONSTRATIO.

In corpore nostro perpetuo contingunt motus & actiones,
vi cordis & circulationis humorum. Corpus ipsum constat ex solidis
& fluidis partibus. Docet Anatome (a). Mechanica vero vires
solidorum eorumque motus varios, viribus congruos, ostendit. Et
Hydrostaticae aequae, ac Hydraulicae, circa leges fluidorum versatur.
Medicus ergo Mechanicis, Hydrostaticis & Hydraulicis peritus sit,
necesse est (b). In corpore humano; dein aëris effectus quotidie fe-
re occurrunt (c). Quum autem Aërometria doctrinam aëris valde
illustret, Medicus & hanc cognoscere debet. Quantum Optica v-
sum in Physiologia praestet, cuius clarum est (d). In Physica
porro adfectiones globi nostri terr-aquei deprehenduntur. Sed Geo-
graphia Mathematica docet scientiam telluris, quatenus secundum
adfectiones suas demonstrabilis. Relinquitur ergo, quemcumque
Medicum e posteriori, ad priorem rite intelligendam, fundamentum
petere debere. Iam vero Geographia Mathematica canones Astro-
nomicos, Geometricos, Arithmeticos certissime supponit, neque
illa sine his explicari plane potest. *Patet igitur propositio. Q. e. d.*

COROL¹

(a) D. D. KVLMVS Tab. Anat. III.

(b) Vid. D. D. BOERHAAVE Instit. Med. §. 40. 41.

(c) BOERH. c. 1. §. 3. 746—753.

(d) Demonstravit Theorema hocce D. D. SCHREIBER in Elem. Med. Phys. Ma-
them. Prolegom. §. 365.

COROLLARIUM.

§ 26. His Medicus subsidiis ex Mathesi destitutus, solide doctus non est, neque phaenomena morborum recte resolvere valet.

SCHOLION.

§ 27. Plures adhuc Matheseos partes, v. g. Trigonometriam, Catoptricam, Dioptricam, Perspectivam, in primis Algebrae celebrem, Medicum non adornare tantum, sed quam maxime utiles ipsi etiam esse, demonstrari eadem sane methodo (§. 32.) potuisset. Ast quum & sine his propositio iamdum eluceat, & breuitas amoena cuius intelligenti se commendat, facile labor hic supernuacaneus esset. Si quis prolixiorum exigit adfert probacionem apodicticam, D. D. SCHREIBERVM adeat cit. loc. §. 361—372. Quam incongruis & insulsi hic vsque argumentis aduersarii innitantur, singulis, adducta (§. 25.) probe pensitantibus, in aprico erit. Optime sic concludam, verba Celeberr. IO. BERNOVLLI, quae in carmine gratulatorio, D. D. PAVLL. GODOFR. SIVERTI *Disp. Inaug. de morbis a motu humorum circulatorio aucto oriundis*, Bas. 1714. habita, adnexo, reperiunda sunt, mea faciens:

Nunc eat indoctus, doctoque is suadeat orbi,
Nullam arti Medicæ ferre Mathesin opem:
Scilicet, vt vulpes, caudam, quae amiserat, illa
Ne pudibunda foret, sirmate sola carens.
Vestrum, ait, o sociae deponite inutile membrum!
Ast abiit falsis exagitata iocis.

ARCHIATRO SVMMO GLORIA!

COROL.

COROLLARIA.

- I. Omne animal in fluido viuit & viuere debet. Comprobat Antlia.
- II. Ea in arte falutari fcimus, quae mathematice demonftrare poffumus. Cetera coniecturae.
- III. Homo ad generationem impos, exfecto liene ad tempus fit aptus ad eandem. Conf. BOERH. *Inf. Med.* §. 327.
- IV. Imperfectus Medicus eft perfectus homicida.
- V. Aurum potabile aliaque vniuerfalia, speciofo titulo fuperbientia remedia, non tam in falutem hominum, quam lucri potius cauffa inuenta funt.
- VI. Arfenicalia medicamenta, Medicaftis contra febres hodie vfitata, communiter hydropem prouocant & infignem hominum fragem edunt: fepofita tamen omni confcientia, libere diftribuantur.

ULB Halle

3

002 178 486

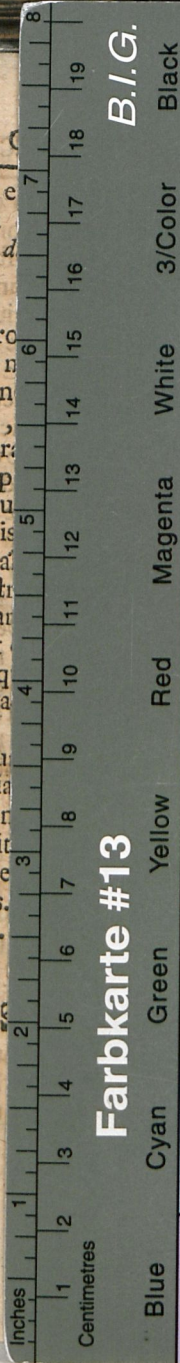

56

VD 18

24

1732, 1.

3

2. D. B. V.
SCHEDIASMA

DE
QVIBVSDAM
RAEIVDICIIS MEDICIS,

PRAESIDE,
IOANNE ADAMO KVLMO,

D. EIVSD. VT ET PHIL. NAT. PROF. PVBL. ORD. NEQVE
MINVS ACAD. IMPER. NAT. CVRIOS. SODAL.

FAVTORE, PRAECEPTORE,
INTIMO PECTORE COLENDO,

DEFENDET AVCTOR,

VLL. HENR. GERARD. MOEHRING, Jev. Eriſo,
PHIL. ET MED. CVLT.

GEDANI,

IN AUDITORIO ORDINARIO

A. MDCCXXXII. D. XXI. MART. HORA IX.

AERE SCHREIBERIANO.

